

Для вирішення цих завдань та підвищення ефективності корекційно-розвиткової роботи визначаю такі основні напрямки у роботі:

- системно-структурний підхід, що означає набуття знань і використання їх у тісному взаємозв'язку з усіма структурними елементами корекційно-розвиткового процесу - від мети до кінцевого результату;
- організаційно-діяльнісний підхід, в основі якого лежить єдність свідомості і діяльності, що визначає таку організацію діяльності колективу й особистості, коли кожен учень виявляє активність, ініціативу, творчість, прагне до самовираження;
- комплексний підхід, який включає об'єднання зусиль усіх ланок означеної роботи;
- особистісно-зорієнтований підхід означає визнання *дитини вищою цінністю*, активним суб'єктом навчально-виховного процесу.

Список використаних джерел:

1. Дитина зі світу тиші. На допомогу батькам нечуючої дитини : наук.-метод. посіб. / ред.: С. В. Кульбіда; уклад.: Н. А. Зборовська та ін.; Ін-т спец. педагогіки АПН України. К. : Пед. Думка, 2008. 184 с.
2. Кульбіда С. В. Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих : монографія / С. В. Кульбіда. К. : Поліпром, 2010. 503 с.

УДК 376-056.2 9 : 81 — 028.31(045)

Луценко Л. М.,
директор,

Назаренко В. Г.,

заступник директора з навчально-виховної роботи

“Багатопрофільного НРЦ “Сузір'я”» ДОР, м. Кривий Ріг.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТУ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИХ ЗАНЯТЬ (ІНВАРІАТИВНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ) В КЛАСАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Одним із основних напрямків діяльності спеціального загальноосвітнього закладу для дітей з порушеннями слуху, навчально-реабілітаційного центру зокрема, є надання комплексних реабілітаційних послуг дітям з порушеннями слуху шляхом створення системи корекційно-розвиткових занять, які передбачені в інваріантній частині Типових навчальних планів спеціального загальноосвітнього навчального закладу для дітей з порушеннями слуху і які реалізуються через корекційно-розвиткові заняття: розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання, розвиток слухового сприймання, формування вимови, ритміка, лікувальна фізкультура.

Корекційно-розвиткові заняття спрямовані на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Метою їх проведення є формування в учнів способів орієнтування, комунікативної діяльності, засвоєння навчального матеріалу, всебічний розвиток

особистості, створення передумов для соціальної адаптації та інтеграції дітей.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення слуху є:

- розвиток особистості (когнітивної, емоційно-вольової, ціннісно-мотиваційної і поведінкової сфер) та формування комунікативних навичок за допомогою усної та жестової мов (шляхом впровадження білінгвального методу навчання);
- подолання вторинних порушень пізнавальної діяльності;
- удосконалення навичок спілкування на слухозоровій основі (використання збережених аналізаторів та розвиток слухового сприймання), сприймання та продукування мовлення;
- розширення поняття про оточуюче середовище, поповнення запасу словесних та жестових одиниць;
- посилення слухового компоненту в умовах слухозорового та вібраційного сприймання мовлення;
- індивідуальна корекція порушень розвитку засобами лікувальних методик (медикаментозної, масажу, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, психотерапії та ін.).

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи:

- розвиток слухового сприймання,
- розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення,
- формування вимови;
- музично-ритмічні заняття;
- фонетична ритміка;
- психосоціальний розвиток, що забезпечується засобами усної та жестової мов.

Спеціальні корекційно-розвиткові заняття мають особливе значення у системі реабілітаційного процесу і передбачають індивідуально-групову форму їх проведення на основі диференційованого підходу.

Для цього з 1 по 15 вересня кожного року спеціалістами реабілітаційного відділення за участю ПМПК центру, медичних працівників, соціально-психологічної служби з урахуванням індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю визначається рівень психологічного розвитку учнів, загальний медичний стан, на основі якого розробляється індивідуальний план корекційно-розвиткової роботи на кожного учня та комплектуються диференційовані групи для занять відповідно до рівня розвитку їх пізнавальних процесів, індивідуальних психофізичних особливостей кожного вихованця, а також груп для занять з ритміки, лікувальної фізкультури, розвитку слухового сприймання мовлення, розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення тощо.

Для занять з лікувальної фізкультури групи комплектуються з урахуванням захворювання дітей відповідно до рекомендацій лікарів. Це можуть бути групи за напрямками: загальнооздоровчий, захворювання хребта, плоскостопість, дитячий церебральний параліч, кардіопорушення, порушення зору тощо.

При комплектуванні груп для занять з ритміки враховується рівень розвитку пізнавальних процесів, стан залишкової слухової функції, визначеної на основі аудіометричних даних учнів.

Групи для занять з розвитку слухового сприймання мовлення, розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення комплектуються з урахуванням ступеню зниження слухової функції відповідно до аудіометричних даних учнів, їхнього мовленнєвого рівня розвитку.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться спеціалістами реабілітаційного відділення: вчитель-дефектолог слухового кабінету (інструктор слухового кабінету), вчитель слухової роботи (індивідуальної роботи з розвитку слухового сприймання, розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови), вчитель ритміки, вчитель лікувальної фізкультури тощо) і регламентуються окремим розкладом, який складає заступник директора з навчально-корекційної роботи за участю відповідних фахівців. Першочергово складається розклад групових занять за напрямками (психокорекція, розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення, розвиток слухового сприймання, ритміка, музично – ритмічні заняття, лікувальна фізкультура), потім додається розклад індивідуальних занять. Розклад складається на кожного учня з вказанням форми проведення корекційно-розвиткового заняття (індивідуальна чи групова) і вивіщується на інформаційному стенді «До уваги батьків» для того, щоб батьки чітко знали графік занять їхньої дитини у реабілітаційному відділенні, знаходили час бути присутніми на таких заняттях. Залучення батьків до участі у навчально-реабілітаційному процесі має надзвичайно велике значення. Воно сприяє розумінню батьками особливостей розвитку своїх дітей, можливостей їм допомогти, закріпити поза закладом уміння і навички, сформовані в центрі, вчитися використовувати їх у життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття (як індивідуальні так і групові) проводяться виключно після закінчення уроків і відповідно до наказу МОЗ України від 20.02.2013р. № 144 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил. Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку та НРЦ» закінчуються у 1 – 4 класах до 18⁰⁰ години, а в 5 – 10 (12) класах – до 19⁰⁰ години. Тривалість групового заняття становить 35-40 хв., індивідуального 20-25 хв.

Групи з урахуванням однорідності порушень з наповнюваністю 2 – 6 осіб комплектуються відповідним спеціалістом з урахуванням рекомендацій ПМПК центру.

До обов'язкових корекційно-розвиткових занять, які передбачені у навчальному плані можуть додаватись інші заняття за різними напрямками реабілітаційної роботи, а саме:

- факультативи з професійної та соціально-побутової реабілітації;
- навчально-тренувальні заняття з фізкультурно-спортивної реабілітації;
- лікувальні та профілактичні процедури (лікувальний масаж, тощо).

Протягом навчального року за результатами здійснюваної корекційно-розвиткової реабілітаційної роботи, відповідно до узагальнених результатів, системних психолого-педагогічних спостережень, медичних обстежень систематично вносяться належні корективи в систему комплексної реабілітаційної роботи, а саме до індивідуальних планів

корекційно-розвиткової роботи з кожним учнем, що забезпечує безперервність створення оптимальних умов для реабілітації дітей з особливими можливостями.

Список використаних джерел:

1. Наказ МОЗ України No 144 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил від 20.02.2013 р.

2. Кульбіда С.В. Дотримання мовленнєвої норми при опануванні дактилем нечуючими учнями. С. Кульбіда. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту. За ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К.: Тов. „Поліпром”; 2007. С. 65 –76.

3. Кульбіда С. В. Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих : монографія. С. В. Кульбіда. К. : Поліпром, 2010. 503 с.

4. Kulbida S.V. Polipshenni a yakosti navchannia hlukhykh ditei shliakhom vykorystannia zhestovoi movy : Dydaktychni ta sotsialno-psykholohichni aspekty korektsiinoi roboty u spetsialnii shkoli. Naukovo-metodychnyi zbirnyk. Kyiv, 2005. S.333 –337.

УДК 376-056.263 (045)

Луцків М. Т.,

вчитель початкових класів Тереховлянського НРЦ,

**З ДОСВІДУ РОБОТИ НАД ПРОБЛЕМОЮ
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВЕ
НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ**

За своїм змістом, формами і методами освіта не є незмінним, закріпленим феноменом, адже вона весь час реагує на нові цивілізаційні виклики, суспільні реалії, враховує тенденції, перспективи розвитку людства, національного буття народу. Однак оновлення навчально-виховної практики часто відставало від темпів цивілізаційного розвитку, соціальних вимог до неї. Між системою освіти і новими умовами життя виник розрив, який сучасний американський учений Філіп Кумбс витлумачив, як кризу освіти в тогочасному світі. Найзначущою особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання — традиційної та інноваційної.

Інноваційне навчання — процес і результат навчальної та освітньої діяльності, що стимулює новаторські зміни в культурі, соціальному середовищі. Дослідники проблем педагогічної інноватики намагаються співвіднести нове у педагогіці з корисним, прогресивним, позитивним, сучасним, передовим.

Ідея інтерактивної технології полягає в тому, що процес навчання та пізнання відбувається при постійній активній взаємодії всіх учнів; учитель і учень є рівноправними суб'єктами навчання. Інтерактивне навчання сприяє формуванню навичок і вмінь; виробленню життєвих цінностей; створенню атмосфери співробітництва, взаємодії; розвитку комунікативних якостей. Дана технологія передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Інтерактивне навчання - це навчання діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного розв'язання навчальних завдань, розвитку особистісних якостей у дітей.